

Yunus Emre

Onaylayan Administrator
Wednesday, 23 May 2007

Â TÃ¼rk halk Ã¼airlerinin tartÃ¼masÃ¼z Ã¼ncÃ¼sÃ¼ olan ve TÃ¼rk'Ã¼n Ã¼slam'a bakÃ¼nÃ¼nÃ¼ TÃ¼rk dilinin tÃ¼m ve gÃ¼zelliÃ¼iyle ortaya koyan Yunus Emre, sevgiyi felsefe haline getirmiÃ¼ Ã¼rnek bir insandÃ¼r. YaklaÃ¼k 700 yÃ¼ldÃ¼ TÃ¼rk milleti tarafÃ¼ndan dilden dile aktarÃ¼lmÃ¼, tÃ¼rkÃ¼ ve ilahilere sÃ¼z olmuÃ¼, yer yer atasÃ¼zÃ¼ misali dilden dile dolaÃ¼mÃ¼ mÃ¼srularÃ¼yla Yunus Emre, TÃ¼rk kÃ¼ltÃ¼r ve medeniyetinin oluÃ¼muna bÃ¼yÃ¼k katkÃ¼lar saÃ¼lam bir gÃ¼nlÃ¼ adamÃ¼dÃ¼r. BazÃ¼ kaynaklarda Anadolu'ya gelen TÃ¼rk boylarÃ¼ndan birine baÃ¼lÃ¼ olup, 1238 dolaylarÃ¼nda doÃ¼duÃ¼ rivayet edilirse de bu kesin deÃ¼ildir; tÃ¼pkÃ¼ 1320 dolaylarÃ¼nda EskiÃ¼ehir'de Ã¼ldÃ¼Ã¼ yolundaki rivayetlerde olduÃ¼ gibi. BatÃ¼ Anadolu'nun birkaÃ¼ yÃ¼resinde "Yunus Emre" adÃ¼nÃ¼ taÃ¼yan ve onunla ilgili gÃ¼rÃ¼ldÃ¼Ã¼nden "makam" adÃ¼ verilen yer vardÃ¼r.

Bir garip Ã¼ldÃ¼ diyeler

Ã¼Ã¼ gÃ¼n sonra duyular

SoÃ¼k su ile yuyalar

Ã¼Ã¼yle garip bencileyin

diyen Yunus, belki de doÃ¼duÃ¼ ve yaÃ¼adÃ¼Ã¼ topraklardan Ã¼Ã¼ uzaklarda bu dÃ¼nyadan gÃ¼Ã¼p gittiÃ¼ni anlatm istemektedir.

TÃ¼rkiye'nin pek Ã¼Ã¼ yerinde Yunus Emre'nin mezarÃ¼ olduÃ¼ iddia edilen pek Ã¼Ã¼ mezar ve tÃ¼rbe vardÃ¼r. Bunlardan baÃ¼lÃ¼calarÃ¼ Ã¼Ã¼yle sÃ¼ralanabilir: EskiÃ¼ehir'in MihalÃ¼Ã¼Ã¼ ilÃ¼esine baÃ¼lÃ¼ SarÃ¼kÃ¼; Karama Yunus Emre Camii avlusu; Bursa; Kula ile Salihli arasÃ¼nda Emre Sultan kÃ¼yÃ¼; Erzurum, Duzcu kÃ¼yÃ¼; Isparta'nÃ¼n KeÃ¼iborlu ilÃ¼esi civarÃ¼; Aksaray; Afyon'un SandÃ¼klÃ¼ ilÃ¼esi; Ordu'nun Ã¼enye ilÃ¼esi; Sivas yakÃ¼nÃ¼nda bir yol Ã¼stÃ¼. GÃ¼rÃ¼ldÃ¼Ã¼ gibi sayÃ¼ ve iddia hayli kabarÃ¼ktÃ¼r.

BazÃ¼ belgeler, Yunus Emre'nin asÃ¼l mezarÃ¼nÃ¼n Karaman veya SarÃ¼kÃ¼'de olduÃ¼na iÃ¼aret etmektedir. Nitekim, 1970'li yÃ¼llarÃ¼n baÃ¼lÃ¼nda SarÃ¼kÃ¼'deki mezarÃ¼n Yunus'a ait olduÃ¼na kesin gÃ¼zÃ¼yle bakÃ¼larak bu kÃ¼ye Yunus Emre adÃ¼ verildi ve oradaki bir bahÃ¼e iÃ¼ine anÃ¼t dikildi. 1980'li yÃ¼llarda ise, 1350'de yapÃ¼lmÃ¼ olan Karaman'daki Yunus Emre Camii'nin yanÃ¼ndaki mezarÃ¼n onun gerÃ¼sek mezarÃ¼ olduÃ¼ iddia edildi.

AslÃ¼nda bu durum, Yunus Emre'nin TÃ¼rkler tarafÃ¼ndan ne kadar sevildiÃ¼i ve benimsendiÃ¼inin Ã¼sarpÃ¼cÃ¼ bir Ã¼rneÃ¼dir. GerÃ¼ekten de halktan biri olan Yunus Emre, halkÃ¼n deÃ¼er, duygu ve dÃ¼Ã¼ncelerini dile getiriÃ¼i itibariyle tarihimizin en halkla barÃ¼Ã¼k aydÃ¼nlarÃ¼ndan biri olma Ã¼zelliÃ¼ine sahiptir.

TÃ¼rk tasavvufunun dilde ve Ã¼iirde kurucusu olan Yunus Emre'nin Ã¼iirlerinde ahlak, hikmet, din, aÃ¼k gibi konularÃ¼n hemen hepsi tasavvuftan Ã¼Ã¼kar ve tasavvuf gÃ¼rÃ¼Ã¼ Ã¼serÃ¼evesinde bir yere oturtulur.

MÃ¼srularÃ¼nda didaktik ahlak telkinlerinde bulunan Yunus Emre, "gÃ¼nlÃ¼ kÃ¼rmamak" konusuna ayrÃ¼ bir Ã¼nem verir ve "Ã¼stÃ¼n bir deÃ¼er" olarak Ã¼iirlerinde bu konuyu Ã¼zenle iÃ¼ler.

Bu arada Yunus Emre'yi Ã¼ne Ã¼Ã¼karan bir baÃ¼ka Ã¼nemli Ã¼zelliÃ¼i de, Ã¼iirlerinde iÃ¼lediÃ¼i konularÃ¼ ve telkinleri bizzat kendi hayatÃ¼nda uygulamasÃ¼dÃ¼r. "Din tamam olunca doÃ¼ar muhabbet" diyen Yunus, Ã¼slamÃ¼n sabÃ¼r, kanaat, hoÃ¼gÃ¼rlÃ¼k, cÃ¼mertlik, iyilik, fazilet deÃ¼erlerini benimsemeyi telkin eder.

Yunus'un sanat anlayÃ¼Ã¼, dini ve milli deÃ¼erleri baÃ¼daÃ¼tÃ¼rdÃ¼ mÃ¼srularÃ¼nda kendini gÃ¼sterir; millileÃ¼ tasavvufa, TÃ¼rkÃ¼'nin en gÃ¼zel ve en gÃ¼Ã¼Ã¼ Ã¼zelliiklerini kullanarak tercÃ¼man olur. GerÃ¼ekten de 11,12 ve 13. asÃ¼rlarda TÃ¼rkistan ve Anadolu TÃ¼rkleri arasÃ¼nda Ã¼Ã¼ yayÃ¼lan tasavvufun TÃ¼rk Ã¼airleri arasÃ¼nda iki bÃ¼yÃ¼k sÃ¼zcÃ¼ vardÃ¼r: TÃ¼rkistan'da Ahmet Yesevi, Anadolu'da Yunus Emre...

Yunus Emre'nin tasavvuf anlayışında dervişlik olgunluktur, aşkı; Allah katında kabul görmek; nefsinin yenme iradesini eritmektir; kavgaya, nifaka, gısteriye, hamlığa, riyaya, dâğımanlığa, âkilciliğe karşı âşkımlıktır.

Yunus Emre aynı zamanda bütün insanlığa hitap eden büyük âairlerdendir. Bu anlamda Mevlana'nın bir benzeridir. O'nun Mevlana kadar şoktanmayış ise, bir yandan kullandığı dil olan Türkçe'nin Batıda Farsça kadar bilinmemesi, âite yandan da Türk aydınların O'nu ihmal etmesindedir. Yunus'taki insanlık sevgisi, neredeyse kendisiyle âzdeleâmi "sevgi felsefesi"nin bir parçası ve hatta sonucudur. Nitekim Yunus'un insan sevgisini ilahi sevgi ile nasıl bağdaştırdığına âsteren en âşarp mâsralardan birisi "Yaradılan her âr / Yaradan'dan ârtârdı".

Yunus Emre'ye göre insanlar, din, mezhep, ârk, millet, renk, mevki, sınıf farkı gâzetilmeksizin sevmeyi hak etmektedirler. Madem ki insanın ruh ânâyle Allah'tan gelmektedir; âyleyse insanlar hiçbir âekilde birbirlerinden bu anlamda ayrılamazlar.

Ya adâş gerâşekleri âz ânânde bulunduruldunda Yunus'un bir başka ânemli tarafı ortaya â Yunus Emre, hâkâmetizlik âşinde âşalkalan ve Moöl istilâ ile mahvolan Anadolu topraklarında ortaya âşkan sapâk batınâ cereyanların âşbirine kapâlmâ gibi, bu âmların Türklerin bâtlânlâne zarar vermesi tehlikesi karşıâsında da engelleyici bir rol âstlenmiştir. Bu bakımdan bakıldânda Yunus Emre, hem Türk âjirinin kurucusu, hem de milli birliân ânemli tutkullardan biridir. Yunus Emre, kelimenin tam anlamıyla "milli bir sanatâdır. Türkâ, Nasrettin Hoca, Kârolu, Dadalo lu veya Karacao lan gibi...